

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
Társzerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Indokolatlan halogatás.

Minden kormányprogram arra a parlamenti ciklusra szól, a melyet a királyi trónbeszéd meg szokott nyitni.

A jelen parlamenti ciklust megnyitó királyi trónbeszéd felölelte a *katholikus autonómiát*, melynek létesítését a trónbeszéd a kormány és a törvényhozás egyik feladatának jelölte meg. Következésképpen a kormánynak és a parlamentnek ezt a feladatot még a *jelen* országgyűlés tartama alatt kell megoldania.

Tisza Kálmán idejében jött divatba az a szokás, hogy a kormányprogramot a parlamenti ciklusok alatt nem hajtották végre. Ez az eljárás mindig árt a korona tekintélyének és megingatja a törvényhozás komolyságába vetett hitet. Mert abban a percben a mikor a királyi trónbeszédben foglalt programot a kormány az országgyűlésen előterjeszti s az a kormány-nyilatkozatot tudomásul veszi, már a törvényhozó testület is kötelezettséget vállal a kormányprogram végrehajtására. Ha most már ez a program nem vitetik keresztül, az nem csak a kormánynak, hanem a törvényhozásnak is a hibája.

A képviselőház pénzügyi bizottságának múlt évi november 4-én tartott ülésében *Rakovszky* Béla képviselő nyíltan és őszintén kijelentette, hogy a néppártban nagy elégedetlenséget szül az a körülmény, hogy a kormány az autonómiára vonatkozó javaslatot, *bár az készen* van és ott fekszik a kultuszminiszter asztalán, mindeztideig be nem nyújtotta.

Rakovszky után a többi pártok emberei is megnyilatkoztak s egyértelműleg kijelentették, hogy a katolikus autonómia létesítését, mint országos kulturális és nemzeti érdeket minden párt óhajtja és mint sürgős szükségességű ügyet s követelményt állítja be a közeli jövőnek feladatai közé.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a felszólaló képviselők megnyugtatóra kijelentette, hogy a kath. autonómia megalkotására az *egész kormányban* meg van a legerősebb szándék; s ha nem volna a miniszternek *biztosítéka* az iránt, hogy a törvényjavaslatot az országgyűlés elé terjesztheti, akkor ő már a jelen költségvetést sem képviselhetné. Megismételte ezt a nyilatkozatot a miniszter néhány héttel később a képviselőházban, a mikor egyúttal egy nagyon *határozatlan* dátumhoz is kötötte a javaslat beterjesztését, t. i. a választói jog reformjának letárgyalását követő időre.

Csodálatos, hogy a parlament több-

sége ebbe a miniszteri nyilatkozatba bele nyugodott. Hiszen ennek folytán most már a legvalószínűtlenebb az, hogy az autonómiát *ez a kormány és ez a parlament* megalkothatja. Bizonyára nagyon érdekli az ország katolikus közönségét az, hogy abban az esetben, ha az autonómiáról szóló javaslat a választási jog reformja után következik, mi biztosítja az autonómia létesítését?

Az országgyűlési képviselők választásáról szóló javaslat bizottsági tárgyalását a kormány elhalasztotta, hónapok fognak letelni, a míg a javaslattal a bizottságban elkészülnek és ismét hónapok mulnak el, a míg a javaslattal a parlament végez. Kérdés egyáltalában megkezdje-e a parlament a választói reform tárgyalását mindaddig, a míg a kormány az összes idevágó javaslatokat, tehát a kerületek beosztására vonatkozót is, be nem terjeszti.

A mai bonyolult politikai helyzetben jóslásokba bocsátkozni nehéz dolog, de legyen akár optimista, akár pessimista valaki, azt az egy állítást talán mégis meg lehet kockáztatni, hogy arra nézve, mi lesz a választói jog reformjával és mi lesz ezen reform letárgyalása után, teljes bizonytalanság uralkodik. A koalíció szekere addig felborulhat, a kormány meg bukhatik és a parlamenti ciklus is véget érhet.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Vágy.

Irta: Vissnyovszky Rezső dr.

Valahol messze, Vágyölgye mentén,
Koszorús bércek néma rejtelén,
Dús folyondárral övezett házban
Szeretnék élni öreges nászban;
Öreges nászban teveled Ilkám.
Mikor a zord ősz már deret sirt rám,
Hófehér deret, csillogót, szépet,
Amilyen szép volt veled az élet.
Valahol messze, Vágyölgye mentén,
Foszlott álmaim öreg temetőjén
Egy tiszta nyári, csendes alkonyon
Haljon meg a dal varázsa ajkamon.
Utolsó, hosszú sóhajom árja
Szálljon a derűs püstyéni tájra,
Oda, hol szemed lányja ígézett,
S öledbe hajtott engem a végzet.
Valahol messze, Vágyölgye mentén,
Másod virágzás, tavasz idején,
Mint vén, töprengő, fehér aggastyán
Édes nevedet, lelked áldanám,
És az illatos, öreg hársfáról,
Melynél először láttalak téged,

Szerelmes szíved, remegő kézzel,
Tépném a lombot, virágot néked...
Valahol messze, Vágyölgye mentén,
Foszlott álmaim öreg temetőjén,
Szeretnék élni teveled Ilkám,
Mikor a zord ősz már deret sirt rám,
Hófehér deret, csillogót, szépet,
Amilyen szép volt veled az élet...

Levelezés.

Egy interpelláció története.

— Irta: Griff Tódor. —

Lemezy Edmund levele dr. Savanyú Alihoz.

Kedves Alim!

Mindenekelőtt köszönetet kontestálok néked szives kérdésködedért.

Bocsásd meg, hogy tudakozásaidra teljesen zavartalan, mindenképp világos választ nem adhatok, mert bizony megvallom, a tegnapi teadélutánok után egy kevéssé fáradtnak érzem magam... Levelemet éppen azért csak úgy rapodice, vagy hogy is mondja azt a diák, csak úgy lakonice diktálom *Turul* Pistának, ő majd valami elfogadható formát ad az én gondolmányaimnak.

Teadélután! Ott a tornateremben! Hej ked-

ves Alim, jobb gimnasztika volt az ott tegnap, mint az őszi bizottmány idején! Akkor megforgattott engem az a gonosz ellenek... Most is forogtam én, de — szép lányok és asszonyok körül, a kik elnézők és megbocsátják a véletlen sajtóhibákat...

No csak ne nevens! Kuruc-ivadék vagyok ám én... Barátom, nagyszerű az, ha az ember felesége az ilyen delutánokon és esteiken főrendői szerepet visz... Az én kedves életpárom úgy el volt foglalva a vendégek fogadásával, a szervirozó hölgyek dirigálásával, hogy ez egyszer nem ért rá dirigálni engem... Úgy éreztem magamat, mint egy szabadon szállongó pudli, akarom mondani, kanári... (Pudli jött a nyelvemre, mert éppen most olvastam a néppárti lapban egy pudliról, a kít állítólag az ablakba raktak... Azért zavartam össze a kanárit a pudlival)

Diktum-factum én nekem beittott a délolaszországi katasztrófa... Annyit már tíz év óta nem hamiskodtam a vászonnépséggel, mint tegnap... Mégis csak jó, ha az ember megtanul hamiskodni! Most már látom, hogy van a politikából is haszon...

De hogy a dologra térjek, kedves Alim, te információt kérsz tőlem a vármegyei viszonyokról. Hát annyit mondhatok, hogy jól megy itt

Bármennyire tiszteli is ennél fogva a jelenlegi parlamenti többség gróf Apponyi Albert kitűnő egyéniségét és bármennyire hisz kijelentéseinek őszinteségében, azt talán mégis csak meg kellene tőle kérdezni, hogy miben látja ő a *biztosítékot* az autonomia megvalósítására nézve? Nagy szó ám az a biztosíték.

A politikai téren biztosítékot adni csak arra nézve lehet, a mit az ember már a kezében tart. Ám az autonómiát a kormány abszolúte nem tartja a kezében, ha az arra vonatkozó javaslatot a választói jog javaslata mögé helyezi. Mindent lehet könnyebben mondani, mint azt, hogy meglesz az autonomia, a választói jog reformja után.

Most, ebben az üres időben, a mely a választói reform tárgyalásáig lefolyik, igenis meg lehetne csinálni az autonómiát. Ennek most komoly akadálya egyáltalában nincs. De meglehetősen nehéz nyolctíz hónap múlva, azt gróf Apponyi Albert épp úgy nem tudhatja, mint a hogy senki sem tudja.

Ha tehát igaz az, hogy az autonómiát minden párt óhajtja, mutassák ki a többségi pártok nyilatkozataiknak az őszinteségét azért, hogy megkérdézzék a kormányt az autonómiát *garantáló* körülmények iránt s ezekről azután az ország közönségét is tájékoztassák.

Ennek a közönségnek is van ám joga ahoz, hogy a kormánytól és a kormányt támogató többségtől a királyi trónbeszéd által is szentesített program végrehajtását számon kérje. Ezt — úgy gondoljuk — az ország kath. közönsége meg is fogja tenni — pártkülönbség nélkül.

Segély szövetkezeti tisztviselőknek. Gróf Károlyi Sándor a szövetkezeti eszme lelkes bajnokának emlékét ideális módon örökíti meg az országos központi szövetkezet. A Budapesten m. évi október 21-én tartott kongresszus alkalmával elhatározta a szövetkezet, hogy „gróf Károlyi Sándor alap” elnevezés alatt egy nagy

minden. Frici nem zavarja a cirkuszainkat, miatta akár meg is ehetnék az ellenzéket, ha hagyná magát... Az őszi bizottság megerősítette a pozícióját. Nagy része van ebben Számados Sanyinak, a ki széthíresztelte, hogy én az ellenzéki támadásokra igen *talpraesetten* válaszoltam. Hiszen tudod, hogy a mi megyénkben mindig tekintélyt kölcsönöz az embernek az, ha talpra esik...

Megbukfencezett az ivánkai Vili Széll alatt, utána aztán talpra esett és lett belőle újra nagy ember és nagy úr. Megbukfencezett az alkotmányvédő ivánkai Dulko s főispán lett belőle. Megbukfencezett Kigyúr s vezéresze lett a vármegyének. Megbukfenceztem én, s alispán lett belőlem...

Csak annak a szerencsétlen Mikulásnak nem használt a bukfencezés... Tudod, ő a fejére esett és nem a talpára... Ostoba dolog! Fejre nincs a mi megyénkben szükség, hanem — talpra. No meg egy kis nyelvre. Ez már magától értődik...

Talp az én egem. Fricinál és Ducinál is. Van azonban kedves Alikám ezen az én egemen egy sötétke (már engedd meg hogy a teadélutánok után kicsinyítő képzőket használhassak) pont, vagy pontocska. Ezt kellene valamiképp eltüntetni onnét...

szabású alapítványt létesít, melynek kamataiból a központ kötelekébe tartozó szövetkezetek *tisztviselői* segélyben, a tisztviselők tanuló fiúgyermekéi pedig tanulmányi *ösztöndíjban* fognak részesülni.

Az alapítvány szabályrendeleteinek megállapítása végett a központi hitelszövetkezet az ország területén létező szövetkezetek 10 kiküldöttjéből álló bizottságot hívott össze, mely f. hó 18-án fogja a szövetkezeti tisztviselők érdekeire messzemenő kihatással bíró intézmény tervezetét megállapítani.

A mint értesülünk a nyitrai megyei szövetkezetek részéről a *csornói* hitelszövetkezet nyert meghívást, mely az elnököt Bernáth Győzöt küldötte ki a fontos értekezletre. Bernáth Győző ezen alkalommal módot fog keresni arra, hogy a szövetkezeti tisztviselők *nyugdíj* ellátási intézményének ügyét közvetlenül a központ vezetősége előtt napirendre hozza, mert az általa felvetett üdvös eszme a *nyitrai megyei szövetkezetek megfoghatlan indolenciája* következtében *megfeneklett*. Reméljük, hogy nem végképen!

A kör- és községi orvosok nyugdíjügye.

Nyitra vármegye kör- és községi orvosai f. évi február hó 4-én d. u. 3 órakor tartottak a nyugdíjügyből kifolyólag értekezletet a városbáza tanácstermében elének érdeklődés mellett.

Jelen voltak: Dr. Kicska Emil, dr. Sztankovics Géza, dr. Gruber Aladár, dr. Roszival József, dr. Kövess László, dr. Nemlaha Géza, dr. Pivinger Emil, dr. Kaiser Ignác, dr. Lövenson Izsó, dr. Villezek Adolf, dr. Stiglic Zsigmond, dr. Sillinger Henrik, dr. Steiner Simon, dr. Deutsch József, dr. Gili Alajos, dr. Stefunkó Lipót, dr. Lax Samu, dr. Neuwirth Nándor, dr. Hasenberg Károly, dr. Neuwirth Mór és dr. Spitzer Mór.

Kimentették magokat sürgönyileg 11-en.

Dr. Kicska Emil, mint a körorvosok érdekes nestora, a ki az értekezletet összehívta, ekes szavakkal és kollégialis szeretet melegével üdvözli a jelenlevő kartársakat. Örül azon, hogy nem csalódott s köszöni, hogy ily szép számmal jelentek meg a vidéki kartársak is. Felszólítja a jelenlevőket, hogy kebelükből válasszanak elnököt. Elnökké egyhangulag dr. Kicska Emil választotta meg.

Elnök megnyitván a gyűlést, dr. Nemlaha Géza kollégáját kéri fel a jegyzőkönyv vezetésére. Ezután előadja, hogy a tanácskozás célja: a kör- és községi orvosok országos nyugdíjintézetének megbeszélése és a központban tartandó tanácskozásra kiküldendő képviselők megválasztása.

Az ellenzék rám fogta, hogy én darabont voltam, vagyok és leszek... Hiába hivatkozom Rákóczy-korbéli őseimre... Darabont! Darabont és százszor darabont! Ezt az egyet hallom mindig! Hát igaz, van nekem egy batyom, a mely telis-tele van darabont-világbeli portékával, kezdve az 1892-iki ujvári választástól egész az 1906-iki behódolásig. Ne érts félre, nem a koalíciónak hódoltam be, sem az alkotmánypártunak, hanem Gyurkának, az akkori kormánybiztosnak...

Hát kérlek én ezt a batyut már régen elküldtem a te kerületedbe. Onnét azonban a Dolfi és az ő emberei visszaküldték azt, hogy nekik ilyen „komisz” portéka nem kell. Hiszen tudod a Dolfi áldott jó ember, de fanatikus néppárti...

Mit volt mit tennem, a batyut hatósági segítséggel ráakasztottam azokra a tót házalókra, a kik a te kerületedből világgá mennek s a portékákat főképp Ausztriában árulják. De képzeld csak, az osztrák sógor ezeket a szegény embereket zaklatja, üldözi, úgy hogy azok ott egy fillérnyi értékű árut sem adhatnak el.

Kérlek tedd ezt jóvá a parlamentben. Mert az még sem járja, hogy a mikor közös vámterület van, akkor odaát a szomszédban a mi embereinket zaklassák és az árujokat bojkottálják.

Elsőnek dr. Nemlaha Géza vittenci körorvos emelkedett szólásra s igen alapos beszédben kifejtette, hogy a nyugdíjtervezet a körorvosokra nézve a legnagyobb fokban sérelmes, amennyiben az eddig leszolgált éveket a tervezet fel nem öleli.

Nemlaha dr. beszédének frappans hatású részlete volt az, melyben felemlítette, hogy a közelmúltban a volt főispán egy megyebeli kartársnak, ki 36 esztendő óta derék katonája a közegészségügynek, fényesen megállja a helyét az orvosi gyakorlat terén, hazafiság, társadalmi s politikai tekintetben fedhetlen, becsületes jellem, mintaképe az orvosnak, érdemeit a tiszteletbeli járásorvosi címmel akarta honorálni. Az akkori belügyminiszter a kitüntetést jóvá nem hagyta azért, mert az illető kartársnak nem volt meg a *tiszti vizsgája!*

A felszólaló végre felhívta a kartársakat, hogy az legyen a sarkpontja a megbeszélendő nyugdíjtervezetnek, hogy az öreg kartársak *szolgálati évei a nyugdíjba egészen beszámítassanak*. „Mi körorvosok — ugymond — nem kolduskutyák vagyunk, a kik száraz kalácson akarunk rágódni, hanem becsületes és nehéz munkásságunkért legalább kenyeret kérünk.”

Dr. Kicska Emil és Gruber Aladár felszólalásai után az értekezlet 7 pontban foglalta össze a nyugdíjtervezetbe felveendő rendelkezéseket:

1. A *várakozási idő*. Dr. Kicska javasolja, hogy a karenciális évek az eddig szolgált kartársaknál egészen betudassanak, az újonnan belépő kartársaknál pedig 10 év számítottassék, mint várakozási idő.
2. A *teljes nyugdíjra* jogosító szolgálati évek száma nem 40, hanem 30 legyen. Dr. Kicska statisztikai adatokkal bizonyította, hogy ez a követelés is jogos és méltányos.
3. A *visszamenőleg* beszámítandó évek után fizetendő járulékok 3/4 részét az állam, 1/4 részét pedig ha már az állam az egészet átvenni nem akarja, fizesse a körorvos.
4. A *befizetések összegmagassága* 60%-ban állapítsák meg. Dr. Gruber és dr. Pivinger Emil kifejtették, hogy a körjegyzők csak 40%-ot fizetnek, holott a nyugdíjtervezet szerint a körorvosok a fizetés és korpótlék 16%-át fizetnék.
5. *Övegyi díj*. Követelik, hogy a férfi nyugdíjának 50%-a legyen, úgy mint az állami tisztviselőknél.
6. A *nevelési jutalék* olyan legyen, mint az állami tisztviselők árvaínál. Ha segélydíjazott anyjuk van, elhunyt atyjuk nyugdíjának 30%-a. Ha anyjuk meghalt és a gyermekek száma nem több, mint 3, atyjuk nyugdíjának 50%-a, háromnál több árva 75%-ot élvezhessen.
7. Az *elaggott orvosok*, a kik esetleg sehogysem jöhetnek be a nyugdíjintézetbe, segélyben részesüljenek. Ha a körorvos járásorvossá lép elő, akkor ő vármegye, ha pedig magángyakorlatot folytat, akkor ő maga fizethesse tovább a nyugdíjárulékot, vagy pedig a befizet-

Ne riadj vissza ettől a népmenő akciótól, ez még tenéked a *jövő szempontjából* jó szolgálatot tehet.

Fogadd a többiben stb.

*

Dr. Savanyú Ali Lemezy Edmundhoz.

Kedves Mundim!

Nem tudom a teadélutánon szerzett espri, vagy jó szellemed Turul Pista, még jobb szellemed Kigyúr adta-e neked azt a pompás gondolatot, hogy kerületemnek tót házalói érdekében interpelláljak, de mondhatom, ez egy talpra esett gondolat! Osztom most már én is Számados Sanyinak a nézetét, hogy te az őszi közgyűlésen talpra estél... Igazán ezt tükrözik vissza a gondolatid...

Felkaptam rögtön a remek ideát s tegnap meginterpelláltam a kereskedelmi minisztert. A lapok nem hozták híven beszédemet. Szórol-szóra ezt mondtam:

T. Ház! Az én kerületemből a vármegyei alispán úr útján (Éljenezés az alkotmánypárt padjain) arról értesültem, hogy a felvidéki tót házalókat Ausztriában (Hurrogás a függetlenségi padokon) zaklatják. T. Ház! Én mindig a kis emberek barátja voltam... (Felkiáltások a néppárti oldalon: Azt elhiszszük!) Meg vagyok hatva az én

tett összeget tőkésítessse, vagy pedig kamat nélkül egyszerre visszakaphassa.

Dr. Nemlaha még a következő pontokat ajánlotta elfogadásra:

1. A hivataloskodási idő az eskü napjától számításra.

2. A 60. életévet elért kartárs munkaképtelenségének igazolása nélkül is nyugdíjba mehet.

3. Járvány esetében vagy orvosi hivatása közben megsérült és rokkant kartárs az egész nyugdíjat, halál esetén pedig az özvegy, férje nyugdíját és a neveltetési pótlékokat kaphassa meg, a karenciális évek beszámítása nélkül is.

4. A közegészségügyi kihágásból eredő pénzek csak az orvosok nyugdíjához csatoltassanak.

5. Járulék befizetéseknél minden megkezdett, de be nem fejezett év a már jelenleg is szolgálatban levőknél, teljes évek számításra, a később belépőknél pedig egy fél évként. A fenti pontozatok egyhangulag elfogadtattak.

Az értekezlet ezután a Budapesten folyó hó 11- és 12-én tartandó közgyűlésre a vármegye körorvosi kara képviselőiben, dr. Kicska Emilt és dr. Nemlaha Gézárt küldte ki.

Dr. Nemlaha Géza felkérte még a kartársakat, hogy lépjenek be a budapesti orvosi kör országos segélyegyesületébe.

Ugyancsak dr. Nemlaha indítványára az értekezlet felkérte az elnököt, hogy tolmácsolja dr. Thuróczy Károly megyei főorvosnál a vármegye kör- és községi orvosi karának tiszteletét és üdvözlését és kérje fel őt, hogy eddig tapasztalt jóindulatában továbbra is tartsa meg a kart és annak érdekében tegyen meg mindent, hogy jogos és méltányos követeléseik teljesedésbe menjenek.

Ujdonságok.

Arany is és nagyprépost.

Czeizel Gábor pápai prelátus, a nyitrai székeskáptalan nagyprépostja f. hó 8-án ülte áldozópappá való felszentelésének 50-ik évforduló napját.

A még friss egészségnek örvendő jubiláns főpap teljes csendben ünnepelte a nevezetes évfordulót abban a magányos szentélyben, a melybe a zajtalan munkásságú emberek oly örömet vonulnak vissza, mert mindig meglelik benne a tiszta érzések boldogságát, melyet a vásári zaj legfeljebb csak megzavarni és megrontani tud. A szív szentélye ez, mely nem csak fényt, hanem meleget is áraszt azokra, a kik annak csarnokát a jó és nemes tettek sokaságával népesítették be.

Czeizel Gábor egész életében a feltűnést kerülő csendes, de a jótékony földjébe mély gyökereket eresztő munkálkodás embere volt.

szülővármegyéim alispánjának emberbaráti érzéseitől... (Mély csend a ház minden oldalán. Sztérenyi államtitkár fészkelődni kezd.)

— Kérdem tehát a t. kereskedelmi Miniszter urat, hajlandó-e oda hatni, hogy a felvidéki tót házalók érdekei Ausztriában megvédelmeztesse? (Zajos helyeslés az alkotmánypárton. Szenicz Jóska, Verbó Gyuri és Sodor Kali de Eadem et Pöstyén, tapsolnak.)

Igy hangzott szóról-szóra az interpelláció. A hatásával teljesen meg voltam elégedve, érteket váltott az ki minden párton.

Szerencsétlenségemre azonban Kossuth nem volt jelen az ülésen, a gonosz májús Sztérenyi pedig infámis választ adott, nem ugyan hivatalosan, de privátim az ülés után.

Képzeld csak azt mondta, hogy ő már korábban lépéseket tett az osztrák kormánytól az iránt, hogy a jó felvidéki drótosokat és üvegeseket, meg a vászonosokat ne zaklassák. Ere azután az osztrák kormány jegyzékben válaszolt s kiemelte azt, hogy Ausztriában a drótosok, üvegesek stb. szabadon házalhatnak, csak a vászonosokat utasítják ki, mert állott és romlott portékát árúsítanak.

— Meg is mutatott nekem a kollégám, az osztrák kereskedelmi államtitkár — mondotta

Papi pályájának kezdetén — még nem is volt felszentelve — a szemináriumba került s ott mint tanár, majd rektori minőségben mint előjáró is 29 éven át működött. Midő pedig 1888-ban megvált az intézettől, nem szakította meg a vele való kapcsolatot, hanem főpásztorának, bold. Roskoványi Ágostonnak, utóbb jelenlegi kegyelmes püspökünknek bizalmából, mint Prodirector az intézet theologiai karának élén egész a mai napig megmaradt.

Eddig lefolyt hosszú élete tehát főképp a nevelés terén forgatta meg azokat az értékes talentumokat, melyekkel a Gondviselés Czeizel Gábort olyan gazdagon áldotta meg. Fekölt gondolkodás, jószívűség, feddhetetlen papi élet, alapos és sokoldalú tudás, ezek a kimadáló erényei az ő művelt lelkének.

Fiatalabb korában a közügyekben is részt vett, az egyházpoltikai küzdelmekben, mint táborunk egyik vezére a vármegyházán is hallatta tekintélyes szavát.

A kath. betegsegélyző egyesületnek, mely Nyitra város legszegényebb sorsú lakossága körében gyakorolja az irgalmasság cselekedeteit, négy évtizedet meghaladó időn át elnöke s ebben az áldásos szerepkörben részesévé tette magát az emberbaráti szeretet mindazon műveinek, melyeket az üdvös kihatású egyesület évről-évre felmutathat.

A közjótékonyaságból nagylelkű adományok által is kivette részét. Néhány év előtt 20,000 koronás ösztöndíjat alapított szegénysorsú szorgalmas tanuló felsegélyezésére. A katolikus közcélokat és a humánus intézményeket példászerű bőkezűséggel támogatja.

A káptalanban vezetett ügykörön kívül elnöki tisztelet tölt be a püspöki szentszék körében és a zsinati vizsgáló bizottság élén.

Bármennyire is óhajtott az ünneplő nagyprépost teljes észrevétlenségben tölteni életének ezt a nevezetes napját, ám tervét tisztelőinek az ébersége meghiúsította. Az évfordulón a káptalan nevében Wagner József üdvözölte a jubilánst, a kit a nagypréposti lakban is sokan kerestek fel. A nagyobb papnevelőintézet theologiai kara az intézeti növendékek küldöttségének kíséretében testületileg tisztelgett prodirektoránál, a ki előtt dr. Franciscy Lajos tolmácsolta a kar és a növendékpátság érzelmét.

Czeizel Gábor 1835-ben született, most tehát 74 éves, az öregkori gyengeségnek minden nyoma és jele nélkül. Kívánjuk neki, hogy az Úr Isten kegyelméből gyémántmiséjét is ilyen üde, viruló egészségben s újabb jótétemények érdemkoszorújával övezze érje meg!

Sztérenyi — éppen a te kerületből több felfogalt batyut, melyekben hasznavehetetlen vászondolgok voltak.

— És az a megdöbbentő, hogy azok a szegény emberek azokat a batyukat hatósági rendeltetést vittek ki, úgy hogy nem is tudták, mi van bennök tulajdonképpen...

— Apropos! Az egyik batyut a vármegye alispánja küldte ki. Kérlek csupa rongy volt benne! Az osztrák államtitkár azt mondta, hogy ez egy olyan árúnak a rongya, a melyet legfeljebb csak 1906. apr. 8-ig szabad lett volna árusítani. Azután az árú romlásnak indult és most már a szemétdombra való. Visszamegy oda, a honnét jött...

Sztérenyinek a válaszával nem vagyok megelégedve. A dolgot minden áron Kossuth elé viszem és addiglan informálok Andrásyt is. Nem hiszem, hogy a mi portékánk még mindig kelendő nem volna oda át a szomszédban...

Azért légy nyugodt kedves Mundim! Kijut még egyszer a te batyud Osztrákországba és biztos lehetsz róla, hogy elfogy, a mi benne van, az utolsó szálig... Lesz még darabontvásár Wienben.

Bajt még a kormány bukása sem okozhat. A kormány bukhatik, de mi nem bukhatunk meg. Mert ha meg is bukfenézünk, mint te szoktad mondani, van még mindig anyyi ügyességünk, hogy

Személyi hír. Gróf Wilczek Frigyes főispán, mint mult számunkban már jeleztük, e hó 8-án este székhelyére érkezett, honnan 9-én este jelenlegi tartózkodási helyére, Budapestre utazott.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Tombor László nyitrai és Krejzlár dr. pozsonyi törvényszéki joggyakornokokat a nyitrai törvényszékhez jegyzőkké;

A pénzügyminiszter Polák Pál nyitrai, Be gydts István, Hupmann Ferenc trencsényi számvizsgálókat jelenlegi állomás helyükön való meghagyással pénzügyi számtanácsosokká;

továbbá Stern Miklós trencsényi, Baltazár Ágost szeniczi, Hrubiskó Manó illavai, Nádly István trencsényi pénzügyi számellenőröket jelenlegi állomás helyükön való meghagyással pénzügyi számvizsgálókká;

Bihar Árpád nyitrai számtisztet pénzügyi számellenőrre;

Theller Győző trencsényi díjtalan számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká nevezte ki.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter André Béla okleveles tanítót a szakolcai állami elemi iskolához rendes tanítótá;

A pénzügyminiszter Göröcs Ferenc nagyszűrányi cukorgyári főellenőrt IX. fizetési osztályú cukorgyári főellenőrre; Szekeres Zoltán Versecz város rendőrkapitányát pénzügyi tanácsossá a trencsényi pénzügyigazgatósághoz kinevezte.

A vármegye főispánja a rovenszói állami elemi népiskola gondnokságához elnökké dr. Szde Lajos szeniczi járási főszolgabíró, tagokká pedig Felber Zsigmond uradalmi intéző szeniczi és Stiny János kisbirtokos rovenszói lakost kinevezte.

Áthelyezések. A pénzügy miniszter Horváth Károly trencsényi pénzügyi titkárt hasonló minőségben a veszprémi kir. pénzügyigazgatósághoz helyezte át.

Felczán József istvánfalvi állami tanító hasonló minőségben a holicai állami elemi iskolához helyeztetett át.

Eljegyzés. Hosszú József eljegyezte Kunszt Margitkát Kunszt János felsőelefánti kántortanító kedves leányát.

Adományok. Czeizel Gábor pápai prelátus, nagyprépost 50 éves áldozópapi jubileuma alkalmából a nyitraegyházmegyei (rég) papi nyugdíjalapnak ötezer, a nyitrai kath. betegsegélyző egyesületnek pedig egyezer koronát adományozott.

Rendkívüli közgyűlés. Értesülésünk szerint a vármegye törvényhatósági bizottsága legközelebb rendkívüli közgyűlést tart.

Meghívó. A nyitrai ker. szociális egyesület február hó 14-én vasárnap d. u. 5 órakor vetített képekkel s színelőadással egybekötve szociális előadást tart, melyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az elnökség.

Nagylelkű jótékonyaság. Wagner Ernő bacskafalvai földbirtokos, a vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, 2000 koronán felüli

bukfenezés közben talpra essünk. S a míg csak egy szemernyi talp van a világon és a hatalom polcán, addig tart a mi világunk is...

Ne félj tehát, jó sorsa lesz még a felvidéki házaló tótságnak és a te batyudnak!

Talpra esett ideáért köszönetet mondva, szíves talpra esséssel ölel

hived
Ali.

NB. Ha még egyszer teadélutánt rendeztek, értesíts ám engem is! Te kópé te! Ennyire még sem szabad hamiskodni!

Sziporka.

Posterestante.

A postahivatalba beállított egy atyafi. Hosszan nézte az egyes ablakrekeszeket, végre — ügylátszik — az egyik megtetszett neki és azon iszonyú türelemmel bekukucskált. Végre a postatiszt megkerdezte tőle:

— Mi tetszik, bácsi?

— Azert jöttem, hogy nincs-e levellem.

— Post restánt? — kérdi a postás.

Gondolkodik az atyafi, aztán nagykeményen vágja oda:

— Nem, római katolikus instálom. A szomszédom az protestáns.

összeget adományozott és küldött meg Mikovics Imre esperes-plebános kezéhez egyházi és charitativó célokra.

A főgymnasiunai tanárok ügye.

A nyitrai főgymnasiunai tanárok jogviszonyainak rendezése érdekében folyó hó 12-én egy a tanári kar és a városi képviselőtestület tagjaiból álló küldöttség tisztelgett Budapesten gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél. A küldöttséget gróf Wilczek Frigyes főispán vezette a miniszter elé, a ki a deputációt szívesen fogadta s megígérte, hogy az ügynek jóakarattal figyelmet szentel. A küldöttséghez gróf Apponyi Lajos m. kir. udvarnagya is csatlakozott. Részt vettek még benne: Ajtós-Horváth Dezső, Bresztjenszky Kálmán, Csütörtök Béla, Kovács Pál, Mérey Lajos, Emőd József, dr. Fodor Kálmán, dr. Markhot Aladar, Ság Manó orsz. képviselő; Nyitra város közönsége részéről Faschler Ferenc polgármester, Jeszenszky Alajos, Mihálik József és Kútvaszer István kanonokok, dr. Puchonszky Bálint esp. plebános, Steiner Gyula nyug. vmegyei főjegyző, Huszár István keresk. tanácsos, Belák József szem. alkormányzó, Tichy Tivadar bankigazgató, Várkonyi Nándor kataszteri felügyelő, Longmáhr János p. ü. felügyelő, Kertész Gyula postafőtiszt, dr. Sztranzky Izor ügyvéd, Herverth János banktisztviselő, Romhányi János főlelvtárnok, Konrád Ferenc, Miklóssy Ferenc, Kopp Tibor, Kaleta Máté főgym. tanárok.

Hűsfogyasztási szövetkezet.

Nyitrán a keresztény irányú mozgalmak folytán mindinkább erősebb lesz az a törekvés, hogy a keresztény polgárság összes érdekeit meg az anyagi téren is önmaga gondozza az egyesülés, szövetkezés erejére támaszkodva. E törekvés legújabb alkotása a hűsfogyasztási szövetkezet, mely mult vasárnap alakult meg a városház nagytermében tartott gyűlésen. A szövetkezet igazgatóságának tagjai: Hercmanszky Imre, Kardoss Géza és Szurmay József. Felügyelő-bizottsági tagok: Belák József, Böcz Antal, Jánoska János, Juhari Károly, Katócz Simon, Kubinyi Endre és Pecs Ede. A tagok száma most százon felül van s a jegyzett részvények száma közel kétszáz. A hűsmennyiség, melyet eddig az üzletvezetőnek biztosítottak két métermáza naponként. Tekintve azt, hogy a szövetkezet Nyitrán régi és általános óhaját valósít meg s hogy az igazgatóságban Kardoss Géza viszi a főszerepet, kinek a szövetkezeti téren birt ismereteit 16 általa alakított s virágzó szövetkezet tanúsítja, a vállalkozás sikere biztosra vehető.

Városi közgyűlés.

Nyitraváros képviselőtestülete e hó 11-én tartotta február havi rendes közgyűlését, Markovich Sándor v. tanácsnok elnökléte alatt. Elnöklő tanácsnok azon bejelentésére, hogy a napirend 6. pontját képező rom. kath. elemi iskola kiegészítése tárgyában javaslat ez idő szerint a napirendről levetetik, heves vita támadt, mivel ezáltal a régóta vajdó kérdés újabb elődázása válik lehetővé. A közgyűlés ezek után átterve a napirend egyes pontjaira, tudomásul vette a városi rendőrkapitány jelentését a mult év december havi közbiztonsági állapotairól s a városi főorvosnak közegészségügyi előterjesztését.

Hosszas vitát keltett a városi tanács azon javaslata, melyet az építendő tűzoltószertár beérkezett ajánlatai tárgyában a közgyűlés elé terjesztett. El nem mulaszthatjuk itt leszögezni azt a tényt, hogy a képviselőtestület tagjainak egy része a városi gazdálkodás szanalmas állapotát homályos szemüvegen keresztül nézte, a mikor Csernyak József kőműves mester ajánlatával szemben Binetter Fülöp ajánlatát fogadta el. Az a 2418 kor. többlet, melyet az utóbbi ajánlata követel a Csernyakéval szemben, a város anyagi erejét érezhető módon veszi igénybe a közismert pénzügyi viszonyok miatt. A városi tanács javaslata ellen több figyelemre méltó felszólalás történt, de eredménytelenül. A mulhatlanul bekövetkező felebbezés jó időre ismét feledésbe hozza a szerencsétlen tűzoltószertár ügyet.

A Gyürki-utca kövezésére vonatkozólag csak Morton József ajánlata érkezett be, melyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott. A terv szerint a kérdéses utca mintegy 150 méter hosszúságban kap új burkolatot. A napirendnek fent érintett 6. pontja tárgyában több felszólalás történt, mire a közgyűlés utasította a városi tanácsot, hogy a rom. kath. elemi iskola kibővítésére vonatkozó javaslatot a jövő hétre összehívandó rendkívüli közgyűlés elé terjessze. Nevezetesebb pontot képezett a dolomitkavicsbánya bérbeadását indítványozó javaslat, mely kérdés akként nyert megoldást, hogy a bánya egyik fele a város tényleges

birtokában marad, míg a másik rész 400 korona kikialtási árban fog bérbeadás alá bocsájtatni.

A közgyűlés a tanács egyéb kisebb jelentőségű jelentéseit tudomásul vette és több illetőségi ügyet intézett el.

Előfizetési felhívás.

Dr. Vissnyonszky Rezső lapunk jeles munkatársa előfizetési felhívást tesz közre „Meghitt órák” cím alatt megjelenő verskötetere. A szerző, a kit lapunk közönsége jól ismer tárcarovatunkban közölt szép költeményeiről, a fiatal költő-nemzedéknek egyik tagadhatatlanul tehetséges tagja. Költeményeit eredeti felfogás, velős tartalom és csinos alak teszik tetszetőssé. A mi pedig külön is dicséretet érdemel a behízegő hangú verseknél, az a teljesen tiszta erkölcsi érzés, mely csak abban gyönyörködik, a mi a gyönyörre igazán érdemes: az élet szép oldalában és gondosan kerüli a cinizmust és a ledérséget. A kötetet, melynek ára 2 korona s megrendelhető a szerzőnél (Póstyán, Erzsébet-út 35.) melégen ajánljuk a közönség pártfogásába. Gyűjtők 5 előfizető után tiszteletpéldányt kapnak.

A február 7-iki teadélután. A delolaszországi földregézés áldozatainak javára folyó évi február hó 7-én rendezett délutáni tea összes bevétele 606 kor. 30 fillér, melylyel szemben áll 138 kor. 14 fill. kiadás. Marad 468 kor. 16 fill., amely összeg a Nyitrai Iparbankban elhelyeztetett. A messinai segélyaktióval kapcsolatos összes nyomtatványokat Huszár István könyvnyomdája ingyen állította ki. A február 7-iki délutáni teán ott láttuk Nyitra város közönségének színe-javát, úgy hogy az élénk, sürgő-forgó sokaság valóban színes, nagyvárosi képet nyújtott. A vendéglátó házi gazda tisztét Nyitra város szebbnél-szebb hölgyei látták el a már megszokott figyelemmel és kedvességgel. Így azután nem is lehet csodálni, hogy a délutáni tea belenyult az éjjeli órákba s mindenki egy felédhetlen este emlékével távozott. Az egész délutáni tea fényes sikere a hölgybizottság fáradszón buzgalmának köszönhető. A hölgybizottság és Nyitra város áldozatkész közönsége méltán büszkének lehetnek erre a sikerre, mert ez a siker olyan csatát jelent, a melyből a szív legnemesebb erenye, a felebaráti szeretet került ki győztes hadvezér gyanánt.

Új főtanító. Az esztergom egyházmegyei főtanfelügyelő *Berzák Jenő* radosnai osztálytanítót főtanítónak nevezte ki.

A kultuszminiszter köszönete. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter *Vasary* Kolos biboros hercegprimásnak a ki a pereszlyéni r. kath. elemi iskola bővítésére 3000 éfár. *Janda* József, pereszlyéni esp. plebánosnak, a ki ugyan erre a célra 1000 koronát adományozott előismerő köszönetét nyilvánította.

Farsangi krónika. A nyitrai kath. kör f. hó 21-én, azaz farsang vasárnapján táncmulatsággal egybekötött farsangi estélyt rendez. A művészi és egyben kacagató műsor iránt már most is oly nagy az érdeklődés, hogy ez az idény legsikerültebb estélyének ígérkezik. Műsora a következő: 1. Reissiger: A kómalom (Megnnyitő) Előadja az Egyh. zenegyűlet zenekara. 2. Goll J.: A csólnakos. Éneklé az E. Z. E. énekkara. 3. A sztrádkai fürdőzenekar első fellépése. 4. Göre Gábor szómélyes kalandjai. (Magánjelenet) Előadja: Róza Lajos úr. 5. Czibulka: „Hozzád” (Valse-serenade) Előadja az E. Z. E. zenekara. 6. Végzetes szerenád. Előadja egy hősszerelmes és négy válogatott provençei troubadour. 7. Hoppe R.: Fráter nóták. Éneklé az E. Z. E. énekkara. Kezdeté 7¹/₂ órákor.

A nyitramegyei gazdasági egyesület 1909. év február hó 20-án, Nyitrán a „Szarvas-szálló” termében gazda-estélyt rendez. Kezdeté este 9 órákor.

A nyitrai keresztény szociális egyesület február 21-én vasárnapon táncmulatsággal egybekötött jótékony célú zártkörű színi előadást rendez. Kezdeté fél 8 órákor. Belépő díj személyenként 1 kor. Az egyesületi rendes tagoknak 50 f. Színe kerül: „A puszták réme” népszimű 4 felvonásban Irta: Joachim Ágoston.

A nyitravárosi ipartestület előjárósága f. é. február hó 6-án rendezte szokásos jótékony célú bálját, mely siker tekintetében, dacára hogy maguk az iparosok csak igen gyér számban jelentek meg, a várakozást felülmulata s elég szép összeget eredményezett. — Mint mindenkor ugy most is sokan járultak a mulatság sikeréhez felülfizetésekkel, nevezetesen felülfizettek: Pitzer és Hauser 12 kor., Riszner Károly és Germáni János 10—10 kor., Faschler Ferenc, Kútvaszer István, Huszár István, Minárik András, Rauscher Ernő 8—8 kor. Czoher Jánosné 6 kor. Bacsa János,

Koblicsek Ottokár 5—5 kor. Ferenczy József, Stefkovics Lajos, Szurmay József, Kapsz és Kramár, Szabó Imre 4—4 kor. Gyulai Mihály, Unzeitig József, Dirnfeld Samu, ifj. Suchala János, Siki József, Lóry Jenő, Singer Mór, Kenczler Lipót 3—3 kor., Bellák József, Filkorn Jenő, Gyürky Ferenc, Merkader Antal, Sarlay Ádám, Békei Fülöp, Freissberger Viktor, Gürtelschmidt Károly, özv. Frischmann Teréz, Weigl Antal, Tauszig Ignác, Neugebauer Nándor, Morvay Kálmán, ifj. Kubányi István, Greschner Ede, Fellner Jakab, Breski Ferenc, Dániel Izor, Schick Gyula, Barinka Nándor, Ronchetti Oszkár, Cseryák József, Jeney Kálmán, Juhari Károly, Sulgan Endre, Széchenyi Sándor, ifj. Steszkal Lukács, Pecs Ede 2—2 kor., Pagáts Pál, Piacsek Ferenc, Kozák Istvánné, Tanyay N., Spitzer József, Novotny Vilmos, Richter András 1—1 koronát. Fogadják ezen nemeslelkű emberbarátok ezután is az előjáróság mint rendező bizottság legmélyebb és hálás köszönetét.

A nagytapolcsányi kath. legényegyesület Gécy István „Az ördög mátkája” című népsziművet rövid egymásutánban másodsor adta elő Otthonában házi színpadján. Mindkét alkalommal kitűnően álltak meg helyüket a szereplők s a közönség igen jól mulatott a darabban összehalmozott mókáságokon. Különösen jók voltak a szereplők közül Takács Rózi (Vermes Judit), Kapsz Janka (Barica) Fatter Ferenc (Pál Miklós kovács legény) Cziglányi István (Hiro Fíxtos Están, csiki szekely) Stasz Mihály (Andor) Andruska Gábor (Anna) Izsóf Irma (Sári) és Takács Matild (Kata). A néhez népsziművet, amely hivatásos színészeknek is elég munkát ad, *Petrás* Lajos egyesületi elnök lankadatlan szorgalommal tanította be. Felülfizettek s jegyeiket megváltották: Chmielovszky József 10, Fülöpp Alajosné 10, Jalsovszky Géza (Bpést) 5, Hollady Jenő 5, Váray József 3, Melisek Bernát 3, Markovics Alajos 3, özv. Zatkovics Alajosné 2, Bundala János 2, Lebesch Lőrinc 2, Bartaky József 2, Kovács József 2, Fallada J. 2, Pokorny János 2, Gyürjak J., Galovics V., Szécsy A., Skopecz István, Takács J., dr. Halaktovics J., Zsák J., Mikszád L., Jancsek J., Vagács J., Polánszky Ferenc 1—1 koronával, melyért ezután is hálás köszönetet mond az egyesületi elnökség.

Nyitrabajnán az iskolatestvérek intézetének növendékei f. hó 22. és 23-án színdarabot adnak elő. Színe kerül Molière 3 felvonásos vigjátéka: „A fukar”. Kezdeté délután 2 órákor. Az intézet barátait és jóakaróit tisztelettel meghívja az igazgatóság.

A rajeci kath. ifjusági kör 1909. évi február hó 21-én, a Holzmann-féle szálloda helyiségében, saját könyvtára javára műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Belépti díjak: Első két sor: személyjegy 240 kor., családjegy (3 személyre) 5 kor. Többi sorok: személyjegy 2 kor., családjegy (3 személyre) 4 korona. Kezdeté este 7 órákor. A zenét Bittó Berci zsolnai jónévű cigány tiztagu zenekara szolgáltatja. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Színe kerül: A miniszterelnök bálja. Vigjáték egy felvonásban. Irta Almási Tihamér. Ezt követi. Valami hibája van. Vigjáték egy felvonásban. Irta Gondinet. Fordította Gabányi.

Felhívás. A budapesti kir. magy. tudomány-egyetem hittudományi Kara a jelen évben a Horváth-féle alapítványból jutalmazhat oly egyházirodalmi jeles és hasznos műveket, melyek az 1905. 1906. 1907. és 1908. években jelentek meg. A megjelent művek beküldés nélkül is pályáznak ugyan, mégis az eljárás megkönnyítése és esetleges feledés elkerülése végett felkerem az illető szerzőket, sziveskedjenek a nevezett időben megjelent egyházirodalmi műveik egy-egy példányát a hittudományi kar dekanájához lehetőleg minél előbb beküldeni. Budapest, 1909. február hó 8-án. Dr. Dudák János, hittudománykari dékan.

Visszhang az „Építés — pénz nélkül” c. tudósításra. Azon kevesek között, kik a nagybeliczi plebános mintájára önfeláldozó munkásságukkal úgyszólván a semmiből teremtetek elő templomokat, iskolákat, méltó helyet foglal el Benyak József viszocsányi plebános, a báni kerület közkedvelt esperese és tanfelügyelője. Fáradságot nem ismerő ügybuzgóságával újra építette a peresi templomot, a viszocsányi templomba Jézus sz. szívének tiszteletére szép oltárt állíttatott fel, új orgonát szerzett be, rendbehozatta a plebánia lakot, a kántortanító lakását, stb. Erdemeinek sorozatát most egy újabbal tetézte. Híveinek erkölcsi s társadalmi nevelését tartva szem előtt a népszövetségi tagok részére rendszeres oktató előadásokat rendez. S hogy ezt, minél vonzóbbá s gyönyörködtetőbbé tegye a

„Népszövetség” részére beszerzett Talisman-féle vetítógépet. Folyó hó 2-án is volt ilyen előadás. Benyák J. plebános „A keresztény szocializmusról”, Sztolárik peresi kántortanító „Az egyenlőségéről” tartottak érdekes beszédeket. Utána „Jézus kinszenvedése” s két más képsorozat került bemutatásra. Az előadások szemmel láthatólag jó hatást gyakorolnak a népre. Természetesen a beszédek tartása, a kölcsönképek beszerzése sok utánjárásba, sőt anyagi áldozatba kerül különösen a világtól elzárt, a vasutól távol fekvő helyen, de a kiknek lelken fekszik a hitek java, azoknak ilyen nehézségektől nem szabad visszariadniuk. A rendszeres előadások, gyűlések megtartását ajánljuk a helyi népszövetségi igazgatók figyelmébe, mert a Népszövetséget is könnyen érheti a magyarországi katolikus egyesületek átká a *tespedés*. Törekedni kell, hogy a Népszövetség ne csak névleges, hanem valóban élő szervezet legyen. —ss.

Katholikus népszövetségi mozgalom. Czachban 58 taggal megalakult a Népszövetség. Helyi igazgató Klein Antal plebános. Taggyűjtés folyik.

Ghymesen Fazekas András és Sipos Boldizsár közreműködése mellett Borbás László barszécei plebános alakította meg a népszövetséget 55 taggal.

Érsekújvárott igen látogatott népszövetségi gyűlés volt, Erhardt Viktor esp.-plebános elnökléte alatt, a kath. kör helyiségében. Az elnök a Népszövetség hivatásáról beszélt és buzdította a tagokat a népszövetségi eszmék terjesztésére. A tagok száma ezidő szerint 430.

Elfeledett szobor. A bold. Szűznek a nyitrai törvényszéki palota előtt felállítandó szobrára K. B. Berencsri 10 kor. küldött. Hozzáadva a f. e. jan. 17-iki számban kimutatott 3701 kor. 74 fillérhez, lesz főösszeg 3711 kor. 74 fillér. Isten fizesse meg!

Nagyapolcsány a kulturáért. A város legutóbb tartott képviselőtestületi ülésén egy régebben hozott határozatot egészítette ki, tudniillik a kath. elemi iskolának felépítésére a város 800 □ öl telket ajándékozott, most ugyancsak iskolai célra, az izr. iskolára 800 □ öl telket bocsájtottak a hitközség tulajdonába ingyen. A két iskolai telek egymás mellett van a volt vásártéren. Az izr. hitközség amortizációs kölcsön igénybevételével fogja felépíteni az új 6 tantermes iskolát. Ugyanezen gyűlésen a város 1033 korona segélyt szavazott meg a kath. ótemető kerítésére, mely temető már sokszor megénekelt tárgya volt a nagyapolcsányi katolicizmusnak. Hogy a kath. iskola építésével mi lesz, azt egyáltalában senki sem tudja. A minden áron való fentartás hangoztatói aligha ismerik az életből iskoláink küzdelmét, amelyhez a legradikálisabb Montecucoli-féle eszköz volna a legcélravezetőbb. Különböző tárgyra alkalomadtán még visszatérünk, hogy miúgy tipikus jelenséget ismertessük.

Gyémántlakodalom Csejthén. Megható és lélekemelő ünnepségnek voltak szemtanúi és részesei f. hó 6-án Csejthe község buzgó hívei. Ezen napon ugyanis az egész község érdeklődésétől kísérvé lépet az Úr oltárához meghatott szívvel egy szegény — de becsületes — munkásházaspár: *Hrabina Mihály* és *Juricza Anna*, kiknek az isteni gondviselés megerni engedte azt a — ma már mindegyre ritkább — kegyelmet és örömet, hogy azon oltár előtt, ahol 60 évvel előbb egymásnak síríg tartó hűséget esküdtek, jó erőben és friss egészségben megtarthassák gyémántlakodalmaikat.

Ketszeresen örvendetessé és feledhetlenné tette számukra és az egész község számára ezt az alkalmat az, hogy főt. revisnyei *Reviczky Bertalan* úrnak a község nagyabecsült esperesplebánosának az Úr oltárától hozzájuk intézett meghatározó szavaihoz arról értesültek, hogy a kegyelmes főpásztor: *Vaszary Kólos* hercegprímás főpásztori áldását küldötte gyémántlakodalmas híveinek!

De ezzel még nem volt kimerítve számukra a mai nap öröme és boldogsága! A templomból kijövet egy új, kedves meglepetés várt rájuk!

A kegyesszívű főpásztor ugyanis ertesülvén az ő szegény sorsokról, hogy a gond és nélkülözés — amely 60 éves házasságuk ideje alatt oly sokszor kopogtatott szegényes hajlékuk ajtaján — a mai nap örömet és boldogságot meg ne zavarja, 50 koronát küldött a gyémántlakodalmas párnak ajándékkul.

Oh ki tudná megmondani, hogy 60 évvel ezelőtt jobban dobogott-e szívük, mint most: mi-

dőn a főpásztor atyai jószágának eme újabb bizonyítékát az esperes úrtól remegő kezekkel átvették?!

Édes boldogság töltötte be a hazatért öreg pár szegényes hajlékát. Meghatott szívvel térdelt eléjük 3 fiuk, 2 leányuk, 32 unoka és 2 dédunokájuk, hogy a főpásztori áldásnak ők is részesei legyenek!

Ezzel kapcsolatban talán érdekes és érdeme-megemlítenem, hogy ugyancsak Csejthén ünnepelték f. hó 2-án Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén 50 éves aranylakodalmaikat: *Abel István* és *Hanák Eva* jómódú földművesek. Úgy az aranylakodalmas, mint a gyémántlakodalmas házaspár jó egészségének birtokában a lakodalmi ünnepségen fiatalos kedvvel lejtette a csárdást.

Gazdasági élet Ürményben. Az ürményi kisgazdák és munkások ezelőtt tíz évvel szövetséget alakítottak. Szövetkeztek, hogy minden tag néhány részjegyet vált heti 20 fillér befizetéssel s maguknak a szövetkezet egyes tagjainak egy kis tőkét gyűjtenek, azoknak pedig, akik kölcsönre szorulnak, olesó kölcsönt ad. Mi lett évek alatt a vállalkozásból? Szinte csodálkozva írjuk, hogy mi lett belőle? Emlékeztet ez a mustármagra, amelyből terebélyes fa lesz. Az Ürmény és Vidéke Hitelszövetkezetnek ez idő szerint 500 tagja van, akik 1055 darab 50 koronás üzlet-részt jegyeztek, melyeknek névértéke 52.750 koronára rug s ebből 41.600 korona teljesen be van fizetve, a tartalékalap 9.800 koronát tesz ki, a takarékbetétek pedig a 180.000 koronát meghaladják. A takarékbetétek folyton emelkedőben vannak. A szövetkezet néhány év előtt kibérelt 25 évre egy nagyobb kipuhtult szállót, azt betelepítette, ma közel hat holdas mintaszőlőtelepe van. Ennek a szőlőnek a létesítése oly példaadó hatással volt a falu népére, hogy az ürményiek ma egymásra ujtják fel elpusztult szőlőiket. Van a szövetkezetnek külön szikvizgyára. Ha valamely birtok, főleg szövetkezeti tagnak a birtoka, árverésre kerül, avagy bármilyen ingóságok, a szövetkezetek nem engedik idegen kézbe jutni. Megszerzik a lehető legmagasabb áron, hogy aztán ismét apró részletekben kiadják a földet vásárolni kívánó községi lakosoknak. Az ürményi szövetkezet tehát a gyakorlatban régóta meghonosította a *szövetkezeti parcellázást*. Van azonfelül négyezer métermázsza befogadó képességű magtára, amely évről évre több mezőgazdasági terméket értékesít. Van Tornóczon egy igen jóforgalmu fetelepe, amely különösen az épületfával csinál évről-évre több hasznat hajtó forgalmat. Megszerzi az árverésre kerülő házakat s azokat vagy közreára bocsátja, vagy pedig valamely hasznos vállalkozás céljaira berendezi. Kalapot kell emelni már az imént felsorolt közhasznú muokaságért is az ürményi szövetkezet vezetője előtt, de még elmondjuk azt is, hogy a szövetkezet egy külön, igazán mintaszerűen berendezett *kórházat tart fenn*, amely valóságos áldás Ürmény és vidéke lakóira nézve.

Községi képviselők választása. Farkasdon a községi képviselők választása a szokottnál nagyobb érdeklődéssel zajlott le e hó 9-én. A választók titkos szavazás útján két részre osztottak, a felvégiék a szolgabíró előtt, az alvégiék a főbíró előtt adtak le a cédulaikat. Ezer és néhány szavazó közül szép rendben 909-on felül jelentek meg. A választás alatt esend volt, mivel a koresmák az nap zárva voltak. Beválasztott új képviselők kath. részről: *Haulik György* és *Csifári Károly*.

A Nyitrai Kereskedelmi és Hitelintézet 36. rendes közgyűlése f. hó 7-én tartott meg dr. Thuróczy Károly kir. tanácsos elnökléte alatt. Elnök a gyűlést megnyitván, konstataja annak határozatképességét, a mennyiben 43 részvényes 391 részvényt letéteményezett s a közgyűlésen 34 részvényes jelent meg 296 részvény képviselőben. A jegyzőkönyv vezetésével dr. Havas Ármán intézeti ügyész urat bizza meg és annak hitelesítésére Csernyánszky Lajos és dr. Weisz Vilmos urakat kéri fel. Ezek után felolvastatt az igazgatóság jelentése, mely első sorban kiemeli a lefolyt üzletév legfontosabb mozanatát, a részvénytöke felemelését, mely művelet a legnagyobb sikerrel járt, amennyiben a részvényesek túlnyomólag igénybe vették átvételi jogukat, a fenmaradt minimális rész pedig megfelelő haszonnal szabadkézből eladatott. Az anyagi siker sem maradt el, miután az üzlet nagymérvű emelkedése folytán a magasabb részvénytöke után is a régi osztalékok kifizethetők. Valamennyi üzletág jelentékeny emelkedést mutat föl. Az üzletvezetőség rendkívül óvatos és körültekintő eljárása folytán a váltótárcából csak 2469 kor. 37 fillér vált

kétség, mely összeg a veszteségszámlán leiratott. Leiratott továbbá 3304 kor. 75 fillér arfolyamvesztés az intézet értékpapirjaiból, de ezen veszteség csak könyvszerű jellegénél fogva az értékpapiriac remélhető megszilárdítása esetére biztosan meg fog térülni.

Kiemelendő még a jelentésből, hogy az egész jelzőlőkölcsön állományból egy per sincsen folyamatban. Az igazgatósági, valamint az ezután felolvasott felügyelő-bizottsági jelentés örvendetes tudomásul vétetett és elfogadtatott a nyereség felosztása iránti indítvány, mely szerint a 64615 kor. 43 fillért tevő nyeresémből az alapszabályszerű jutalékok, valamint a tartalék- és nyugdíjalap javadalmazására szánt összegek, a jutalmazások, drágasági pótlék és a jótékony célú adakozások levonása után részvényenként mint eddig 30 korona, 1500 részvény után összesen tehát 45.000 korona már február 8-tól kezdve kifizetessék, a fenmaradó 7000 korona pedig az 1909. év javára előirassék. A közgyűlés úgy az igazgatóságnak, valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta és a forda szerint az igazgatóságból kilépett Pollák Izidor, Reitmann Samu, Salvendy Lipót és Szulyovszky Gusztáv urakat egyhangulag újra megválasztotta, ugyszintén Fuchs Béla urat felügyelő-bizottsági póttagnak. Ocskay László részvényes úr indítványára a közgyűlés úgy az igazgatóságnak, valamint a tisztviselőknek körültekintő és ügybuzgó működésükért köszönetet és elismerést szavazván a közgyűlés az elnök elterelésével bezárattott. A közgyűlést követő igazgatósági alakuló ülésben Dr. Thuróczy Károly úr elnök, Szulyovszky Gusztáv és Turchányi Ödön urak alelnökké közfelkiáltással újra megválasztattak.

Olcso tüzelőfa. A nyitrai ker. szociális egyesület értesíti összes pártoló és rendes tagjait, hogy a tüzifa-hozatalt állandóan vezeti az egész évben, akképen hogy a tagok legalább két héttel előbb bejelentik, mennyi fára van szükségük s aztán a közösen megállapított áron átvesszük. Jelenleg az 1. oszt. bükkhasábfá ára métermázsánként 1.70 kor., a dorongfa métermázsánként 1.40 kor. (öleketben számítva 27, 20 és 23, 33 korona). A egyesületi tagok megbizottja Jankovics Pál e. r. tag. Lakása Nyitra, Rét-u. A jelentkező tagok e címre fordulhatnak.

94 éves asszony halála. Igen nagy részvét mellett kísérték ki örök nyugalma helyére Nagyapolcsányban febr. 9-én a város legöregebb lakóját özv. Prchálek Terézt, ki 94 évet élt. A megboldogultat 2 leánya, kik közül az egyik 78 éves, 1 fia, 4 unokája, 53 dédunokája és 2 ükunokája gyászolja. Erdekes, hogy a magas kort ért asszony teljes szellemi frissességben volt haláláig s órák hosszat tudott beszélni a szabadságharcú idők eseményeiről. 1815-ben született s köztudomás szerint ő volt Nagyapolcsány legöregebb asszonya.

Vasuti előmunkálati engedély. Somlyó József budapesti mérnök Vágújhely állomásától kezdődő Alsó- és Felsőbottfalut, Lubinát, Óturát, Kosztolnát Miaváig érintő és Miavától az ország határára Nova-Mogyoródig nyúló elágazással, továbbá Miavától Brezováig terjedő helyi-erdekű vasútra egy évi időtartammal előmunkálati engedélyt nyert.

Kedélyes elítelt. A nyitrai kir. ügyészségnél folyó hó 10-én érdekes jelenet játszódott le. Bizonyos Podhorecz András nevű napszámos holtrészegen botorkált be az ügyész dolgozószobájába, azon kijelentéssel, hogy a reá mért fogházbüntetését akarja megkezdeni. Mivel az elíteltnek tényleg az nap kellett fogházbüntetésére kiállítására jelentkeznie, az ügyész respektálta a derék atyafi pontosságát, de előbb a városi rendőrséghez kísértette — kijózanodás végett.

Katholikus Háziasszonyok Lapja. Az ezen cím alatt második évfolyamába lepett havi folyóirat ez évi első száma új alakban rendkívül gazdag tartalommal jelent Wüsztner Henrikné szerkesztésében. Van benne minden, a mit egy katolikus háziasszonynak tudni üdvös hasznos és szükséges. Sociális kérdések, divat újdonságok képekkel illusztrálva, népmozgalmi hírek, külföldi szemle, szépirodalom, gyermek szoba, konyhaművészet, elhelyezési hirdetések stb. A lap valóságos missiót teljesít, a mennyiben egyetlen fajta újság, melynek nemes célja a keresztény családi tűzhely felépítése, tüzének felszítása és áldott melegének ápolása. Figyelme kiterjed mindeu családi vonatkozású dologra, különösen pedig súlyt fektet a cselédség rendezésére. A hézapot pótió s bármely salon asztalát tisztító lapra ezennel felhívjuk a közönség figyelmét. Előfizetési ára

egész évre 3 korona. Megrendelhető Ujpesten, Bocskay-u. 1. sz. — A katolikus háziasszonyok országos Szövetségének tagjai ingyen kapják.

Megnyíló iskolák. Már közel 3 hónapja, hogy Farkasdon a gyermekek között kiűtött vörheny következtében az iskolák és óvoda bezárattak. A szülők öröme vegre megjött, mert a csintalan apróság a jövő héten ismét a tanítók elé kerül, kevesebbet fog fogyasztani a drága kenyérből, no meg kevesebbet koptatni a csizmatápból is. Általános nagy takarítás járja az iskolákban és a gonosz baktériumokat kénrudak füstjével ölik meg. A betegségből kifolyólag halálozás nem fordult elő, de a kik elmulasztották az orvosnál bejelenteni betegségüket, azokat a főbíró megbüntette.

A Petőfi-Ház sorsjáték. Rövid egy hónap múlva, vagyis március hó 6-án zajlik le a Petőfi Társaság hatalmas mozgalmának, a Petőfi Ház javára rendezett sorsjátéknak utolsó aktusa — a húzás. A Társaság 76.000 korona értékű 2010 nyereményrel, közte a 25.000 koronás főnyereményrel halálja meg a közönség aldozat-késztségét, hogy a Petőfi-ház létesítési és fenntartási költségeihez hozzájárul. A Petőfi díszkiadásból már eddig több, mint 2000 darabot küldött szét a Társaság ajándékol mindazoknak, akik legalább 40 darab 1 koronás sorsjegyet megvettek vagy eladtak. Sorsjegyek megrendelhetők a sorsjegyi-irodában. Budapest, IX., Boráros-tér 2. sz., azonkívül minden bankban és tőzsdében.

Rövid hírek. A rendőrség a hét folyamán előállította Bihari Johanna és Rajnoha Antónia utcai leányokat, csavargás és erkölcs elleni kihágások miatt. E hó 9-én a város területéről eltoloncoltattak. — Guttman Miksa és Diamant Lipót hid-utcai kereskedők folyó hó 10-én összeverekedtek, amiért egyikük megelőzte üzleti vetélytársát gabonavételben. — Minarovic Rudolf nyitrai lakos múlt heti hetfőn a Vármegyé-utcában megtámadta Zsitnyánszky Mária cselédeleányt s őt tetlenül inzultálva a tett színhelyéről elszökött. Az ügy a rendőrség elé került. — Pach Istvánné lakácsi lakosnő feljelentést tett a városi rendőrségen, hogy a vasúti állomástól a Pitzer és Hauser-féle szállóig vezető útrészen 60 kor. kézpénzt elvesztett. Minthogy a feljelentő bérkocsin jött a városba, a rendőrség Czivány Sándor kocsist is kihallgatta, ki azonban a pénz eltűnésére vonatkozólag felvilágosítást nem tudott adni.

Cselédkönyvhamisító leány. A városi rendőrség naplója írja, hogy Ingeli Éva cselédeleány szolgálati könyvének címlapját, mely tudvalevőleg a személyi adatokat tartalmazza, felcserélte barátjának, Klenkó Katalinnak cselédkönyvi címlapjával, azon szándékkal, hogy ezáltal felvegyesse szolgálatadóit. A furfangos eszű cselédeleány ellen a rendőrkapitányság megindította az eljárást.

A zsolnai ker. szociális egyesület a Felvidék egyik legnagyobb és legvirágzóbb egyesülete. Másfél évi fennállása után 620 tagot számlál s ha aránylag szűk helyiségei nem tartanak vissza a vezetőséget több tag felvételétől, bizonyára megkészszerződnek e szám, mert Zsolnán, a felvidék e bámulatosan fejlődő empóriumában ezrekre rüg az ipari és gyári alkalmazottak száma. Az egyesület ügyes és agilis elnöke, Ruzsicska Tamás s titkára, Filkorn Ferenc mindjobban gondoskodnak arról, hogy az egyesületet életképessé, hatalmassá s az összes társadalmi osztályok előtt rokon-zen-vessé tegyék. Ennek tulajdonítható pl., hogy a Zsolnán ez idén rendezett 12—15 farsangi mulatság közt magasan kiemelkedik a ker. szociális egyesületnek folyó hó 7-én színelőadással egybekötött tanmulatsága. A Hungaria szálló nagy díszterme alig volt képes befogadni a vidékről is nagy számmal betóduló előkelő közönséget. A műkedvelők az ügyesen kiválogatott műsorral s precíz előadásukkal sok tapsot arattak. A mulatság tiszta jövedelme 500 koronát tesz ki, mely az egyesület házalapja javára lett fordítva. — Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy Zsolnán a nép anyagi érdekeinek támogatására Ruzsicska Tamás vezetése alatt *hitelszövetkezet* is alakult, mely felev alatt felmilio korona forgalmat tud felmutatni s jelenleg a vidék bevonásával óriási arányokban kezd virágzásnak indulni. A tények hosszú sora bizonyítja, hogy a kisebb városokban sem a kath. körök, sem a legényegyletek, sem a többi egyesületek nem oly életképesek, mint az összes alsóbb osztályok érdekeit védő keresztény szociális körök. S mégis szomorúan kell tapasztalnuunk Trencsénmegyében is, hogy a járási központokban a vezető körök mégis fáznak és idegenkednek ezeknek megalakításától, mert nem akarják a *szocializmust* a nép közt terjeszteni.

Mintha bizony az magától nem terjedne, de a *szocialdemokrácia* különféle alakjában. E struccpolitikai valló urak rendszeresen csak akkor kezdenek ebredezni, mikor az ellentábor által szervezett tömeg betőri a burzsoá ablakait.

Uj ezüstpénzek és tiz koronások. Az osztrák kormány új törvényjavaslatot terjesztett a Reichsrath elé, melyhez hasonlókat a magyar kormány is rövidesen be fog nyújtani a magyar parlamentnek. A törvényjavaslatok új ezüst kurrenspénzek kiveréséről, és a tiz koronás bankjegyek forgalmának emeléséről szólnak. Nevezetesen 100 millió Korona értékű ezüst egykoronás és 50 millió Korona értékű ezüst kétkoronás fog kiveretni, utóbbiak az ezüst ércforintosok helyének betöltése végett. Ebből a 150 millió Korona ezüstpénzből Ausztriára 105, Magyarországra 45 millió esik. A tizkoronás bankjegyek kiadása jelenleg 160 millió koronában van kontingentálva! Jövőre a kontingentálás megszűnik és az Osztrák-Magyarbank, ép úgy mint a huszkoronást, tetszés szerinti mennyiségű tizkoronást, hozhat forgalomba.

Rendőri hír. Hradil Ferenc nyitrai állomástönök feljelentése folytán a városi rendőrség nyomozást indított Kécskes Ignác, Sneider József, Kaszala Sándor és Okopala János helybeli munkanélküli csavargók ellen, a miért az állomáson utrakészen álló egyik vasúti kocsiából Weisz Herman nyitrai lakos karára mintegy 80 korona árut elloptak. Minthogy az utóbbi időben számos más lopási eset is rájuk lett bizonyítva, a rendőrség vezetteket az ügyesség fogházába kísérte, hol előzetes letartóztatást fogantatottak ellenük.

Verekedők botránya. Lőw Simon Rákóczi-utcai gabonakereskedő e hó 8-án telefonon felhívta a rendőrséget, hogy a Langer-féle keresnámelyiség előtt néhány napszámot verekedést inscenizozott. A rendőrség részéről egy szakasz azonnal kivonult a csődület színhelyére, de a rend helyreállításán kívül egyéb dolga nem akadt, mivel a verekedők akkorra már széjjel oszlottak. Az ügy egybeként a rendőrség továbbnyomozását igényli, mivel a verekedők ellen egyéb súlyosabb kihágás is felmerült.

A mértékek használata terén életbe lépett új rend. A mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló és 1909. évi január hó 12-ével életbelépett 1907. évi V. törv. cikk végrehajtása tárgyában a kereskedelemügyi m. kir. miniszter több rendeletet adott ki, a melyek a kereskedőket és iparosokat a legközvetlenebbül érintik. A rendeletek nagy anyagára való tekintettel a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara a szükséges tudnivalókat kivonat alakjában összefoglalta, hogy ezáltal módot nyújtson az érdekelteknek, hogy magukat a legszükségesebb tudnivalókról tájékozhatassák. A kivonatot az érdekeltek példányonként 60 fillér önköltségi ár beküldése, illetve lefizetése ellenében a kamaránál megszerkezhetik.

Uj rakodó állomás. A kereskedelemügyi miniszter az érdekeltek kérelmére megengedte, hogy az új érsekújvár-komáromi vasút és az ógyallai országút keresztezésnél az érdekeltek saját költségükön új rakodó állomást létesíthessenek és az utasok részére szolgáló váróterem épületet építhessenek. Az új rakodó és megálló hely a Beccsali majornál lesz.

Vizhiány. Vágfarkasdon egyre több kút tagadja meg a szolgálatot és legtöbbször egészben kiapad. A mely kutakban még van víz, az is nagyon tisztátlan. Az ártézi kút furása — mint levelezőnk írja — most már ott is elkerülhetetlen.

Hirdetések a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvételnek Nyitra, Huszár István úr könyvkereskedésében, ahol a lapra is elő lehet fizetni.

Színház.

Drámairó és színész batrakomiomakhiája a vidéki színpadok igen gyakori eseménye. Komoly drámáknál komikum, vígjátékoknál szomorú elem jellemzője az alsókaliberű színészek siralmas vergődésének. Meltán kelthet ilyenkor visszatetszést a közönség soraiban a színművészettel hadilábon álló szereplőnek bantóan gyermeki kapkodása, de másrészt elképzelhető a keserű öröm is, melylyel a színész — érezve tehetetlenségét — a színpalák mögé vonul. Az efajta szépségzhibák igen lerontják a darabhoz fűzött illúziók erejét.

A *Forradalmi nász* bemutatásának ezt az egy arnyoldalát külön is ki kell emelnünk, mert

kirívó volt a maga egészében. *Kelemen* Pál szerepe betöltésében mintha lámpalázzal küzdött volna s egész fellépése annyira nem illett bele a játék keretébe, hogy valóságos antipatiát keltett — nem a személyesítettje, hanem önmaga iránt. Egyáltalán nem kívánatos dolog, hogy a szépen összefüggő harmóniát egyesek kiküszöbölhetlen hibái megzavarják, s azért a szerepbeosztás tapintatosabb intézése nem eléggé ajánlható.

Egyebekben a legnagyobb elismeréssel tartozunk az összes szereplőknek elragadóan összhangos játékuikért. Ugy a díszletek okszerűsége, mint a színpadi berendezkedés tökéletessége tiszta izlésű rendező kezére vall, s ha ehhez hozzávesszük a ritmikus, kerek és buzgó alakításokat, ezen est eddig nem tapasztalt előnyös színben tüntette fel a társulat drámai személyzetét. *Hervai* Erzsébet bámulatos drámai ereje előkelő művészettel felépített formát adott rajongó hősnőjének már intelligens, önmérséklettel telt fellépése is biztosította számára az elsőrangú sikert. Nem kisebb hatást ért azon zsenialitás, melyet *Szabó* Ferenc fényes tehetsége produkált, talán az eddigieknél is nagyobb méltósággal és talentummal. Nagyon figyelemre méltó volt kellemes, finom s mégis erőteljes magatartása különösen a drámai krízis megrázó helyein. Dicsérettel emlékezzünk meg fentiekben kívül még *Stoll* Béla, *Rátkai* Sándor és *Garai* Ius tetszéssel fogadott előadásáról, kik mindannyian kifogástalan játékkal emeltek az általános hatást.

A színészi munka tisztasága és a rendezés pompás kivitele, következésképp a színrehozatal nívója szempontjából is, vetekedett az előbbi előadással műterekben és hatásban egyaránt *A vasgyáros* kitűnő tehetségekről tanuskodó beállítását, újlag erősen kidomborítva a drámai erők alkalalmosságát. Ez alkalommal is *Szabó* Ferenc *Hervai* Erzsébet művészete jutott elsősorban kifejezésre, azon kifogyhatatlan alakítói változatossággal, melyet e jeles tehetségek már annyiszor éreztettek az e nemű művek bemutatásánál. Öszinte elismeréssel adozunk kivülük *Tolnai* Juliska, *Szalai* Rózsi és *Dán* Katica életet és elevenéget tükröző, hiven visszaadott képességeinek, valamint *Fehér* Artur tartózkodó, de minden irányban gyakorlott fellépésének. *Kelemen* Pál ezen darabban hasonlíthatatlanul jobban illeszkedett bele szerepebe, mint előbb említett estén, amit azonban tapasztalataink alapján annak kell tulajdonítanunk, hogy jelen esetben a lehető legegyszerűbb feladatra vállalkozott.

A nagy sikert aratott művészt, az elmonpottakat figyelembe véve, mély és igazi benyomást gyakorolt a jelenvolt publikumra. H.

Telefon.

Dr. K. Kiszuczaujhely. Pénzügyileg jól meg kell alapozni a vállalkozást, hogy a fenállása minden körülmények között biztosítva legyen. Akkor bele mehetnek.

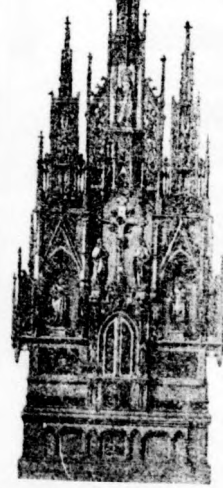
J. Kisjeszencze. Rendeltetési helyére juttattuk.

Seilnacht József

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ

(Nyitra megye).



Oltárok, szöszékek, keresztelő-kutak, szobrok és keresztúti állomások stb. izléses készítése. Régi oltárok átalakítása és díszítése. Vázlatokat és költségelőirányzatokat díjmentesen küldök. **Polychromikus festészet!** Mindennemű tárgyak minden alakban tirolai iparjelleg szerint.

Németprónai templom főoltára 1907.

140. 17—52.

A Nyitrai Hitelbank záró számadásai 1908. dec. 31-ére.

| Mérleg-számla. | |
|--|------------|
| Vagyon. | |
| | Kor. fill. |
| Pénzkészlet | 170163.48 |
| Váltók | 2530865.38 |
| Bekebelezett váltók | 1439859.39 |
| Bekebelezett kötvény-kölcsönök | 1153527.80 |
| Megyei és községi kölcsönök | 47142.32 |
| Értékpapirokkal fedezett előlegek | 198635.93 |
| Különféle adós: | |
| társintézetek | 33345.60 |
| folyó számlák | 42922.61 |
| biztosító osztály | 37265.41 |
| Pénzváltó-üzlet értékei: | |
| értékpapirokban, pénznemekben és szelvényekben | 102125.60 |
| Letételek és óvadékok értékei | 490862.52 |
| Intézeti székház | 115222.— |
| Tóth Vilmos-utcai ház | 184603.89 |
| Butor és felszerelés | 1677.34 |
| Hátralékos kamatok | 17919.93 |
| | 6440917.20 |

| Teher. | |
|---|------------|
| Részvénytőke | 300000.— |
| Tartalékalap | 392600.— |
| Takarékbetétek | 4870327.68 |
| Folyó számlái hitelezők | 181126.65 |
| Visszleszámítás alatt levő váltók | 7623.17 |
| Fel nem vett osztalékok | 760.— |
| Különféle hitelező | 40920.58 |
| Letételek | 387762.52 |
| Óvadékok | 103100.— |
| Előre beszedett kamatok | 44771.98 |
| Átmenő tételek | 6474.31 |
| Tiszta nyereség | 105450.31 |
| | 6440917.20 |

| Nyeresség- és veszteség-számla. | |
|--|-----------|
| Veszteség. | |
| Kifizetett és tőkösített kamatok | 163644.86 |
| Visszleszámítási kamatok | 16167.96 |
| Kamatadó | 16364.49 |
| Általános költségek: | |
| tisztí fizetések, irodai szükségletek stb. | 18125.21 |
| Intézeti helyiség lakbérégyenértéke | 2400.— |
| Adó | 12990.70 |
| Jelenléti bírácák | 2880.— |
| Pénzváltó-üzlet eredményei | 1699.36 |
| Leírás: | |
| perkköltségek | 306.05 |
| butor és felszerelésről | 300.— |
| váltószámláról | 7921.— |
| Tiszta-nyereség | 8527.05 |
| | 105450.31 |
| | 348249.94 |

| Nyeresség. | |
|--|-----------|
| Nyeresség-áthozat | 20248.18 |
| Beszedett kamatok: | |
| váltók, jelzálog-kölcsönök, előlegek és folyó számlák után | 292600.51 |
| Idegen pénzüzeteknél elhelyezett tőkék kamatai | 1963.75 |
| Szelvény-kamatok | 6978.09 |
| Saját ingatlanok jövedelme | 11909.93 |
| Leirt követelésekből befolyt összegek | 2419.35 |
| Jutalékok biztosító és bizományi ügyletek után | 12130.13 |
| | 348249.94 |

Az igazgatóság részéről: **Árpády Imre, s. k.**
vezérigazgató.

A könyvvivőség részéről: **Halmay János, s. k.**
aligazgató.

Ezen mérleg, nyereség- és veszteség-számla a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azokkal megegyezőnek és helyesnek találtatott.

Nyitra, 1909. évi január hó 30-án.

A felügyelő-bizottság: 37. 1—1.

Dr. Janits Imre, s. k.

Dr. Sztránszky Izor, s. k. **Dr. Osenkey Elemér, s. k.**

Majthényi Géza, s. k. **Dr. Weisz Vilmos, s. k.**

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” EZ ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

folyó évi március hó 7-én délelőtt 10 órakor tartja meg Budapesten, az intézet saját házában, V., Géza-u. 2. sz. a.

Napirend:

1. Az évi üzleteredményről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés tárgyalása.
2. A zárószámadások felülvizsgálása és az évi mérleg megállapítása.
3. A tiszta jövedelemről való rendelkezés.
4. A kilépés folytán megüresedett három igazgatósági tagsági hely betöltése.
5. A felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása és díjazásának megállapítása.
6. Alapszabálymódosítás.
7. Esetleges egyéb indítványok.

Az alapszabályok 27. §-a szerint az intézeti adósok is tagjai lévén az intézetnek, magukat a közgyűlésen az alapszabályok 28-ik szakasza értelmében törvényhatóságunként tartott gyűlésükön választott meghatalmazottjaik

által képviseltethetik s záloglevélkölcsönök együttes összegének minden 500.000 koronája után egy egy képviselőt választhatnak, azonban kizárólag csak az intézeti tagok köréből. — Felhívatnak ennél fogva Nyitra megye területén lakó intézeti adósok, hogy a mennyiben magukat a fentjelzett napon tartandó rendes közgyűlésen képviseltetni óhajtják, az általuk összesen felvett 1.495.700 koronányi záloglevélkölcsön után 2 képviselő megválasztása céljából Nyitra, nagys. Mérey Lajos úr ügyvédi irodájában — február hó 19-én — tartandó **választó gyűlésen** megjelenni s részvételi jogosultságuk igazolására fizetési könyvüket magukkal hozni sziveskedjenek.

Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete.

38. 1—1. (Utánnomás nem díjazatik.)

Több kiállításon ezüst éremmel és díjjal kitüntetve.

**JUHARI KÁROLY
TEPLOMFESTŐ
ÉS OLTÁRÉPÍTŐ
NYITRA, KÁPTALAN-U. 17.**

Elismert kiváló szakérő templomfestés és oltárépítéssel terén, a mit a közel multban is sikerrel bevégzett számtalan és alább felsorolt munkát bizonyít.

Legujabban a következő munkálatok fejezték be:

Szakolcai sz. ferencrendi templom festése és összes oltárok megújítása, a főoltárra új tabernaculum.

Szakolcai főtemplom stilszerű kijavítása és oltárok tisztítása.

Szakolcai Stibor-féle alapítványi kápolna új festése.

Czifferi templom új festése.

Nagybélcei romanizált templom új festése, (mely a környék legszebb temploma).

Vágszilvási templom új festése.

Zsolti templom új festése és az összes oltárok aranyozása.

Bélaházi templom új festése.

Gerencséri alapítványi iskola kápolnájának új festése és egy új oltár építése.

Salgó oltár megújítása. 9. 5—12.

Geszti oltár megújítása.

Pozsonyi és zsolnai sz. ferencrendi templomok részére egy-egy új tabernaculum építése.

Különösen ajánlom a Főtiszt. Clérus n. becsült figyelmébe az én általam szerkesztett, az egyházi Liturgia szabványainak megfelelő „tabernaculumot”, a mi bármely régi forgó tartókon is jól alkalmazható.

A csejthei önszegélyző-egylet mint szövetkezet felszámolás alatt a szövetkezeti ügyek lebonyolításáról szóló 1908. évi kimutatása.

| Mérleg-számla. | |
|--------------------------------|------------|
| Kötvény kölcsön | K. 90.— |
| Váltók per alatt | 1194.— |
| Készpénz | 34.80 |
| | K. 1318.80 |
| Tartozás pénzüzetnél | K. 864.78 |
| Kamat | 26.98 |
| Maradvány | 427.04 |
| | K. 1318.80 |

Csejthén, 1909. jan. 20. 28 8—8

Szolid és pontos kiszolgálás!
Gombárik István
úri és női fodrász
Nyitra, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett **díszes úri és női fodrász-termét.**

Végez és raktáron tart mindennemű szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félparókákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyszintén tyukszervagást jutányos áron. 92. 35—52.

Vesz vágott és kifésült hajat.
Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!

BUTOROK
a legolcsóbban kaphatók csak
VAJDA J.
butorkereskedőnél
NYITRA, PÁRUTCA 22 SZ.

50 hálószoba, 40 ebédlő, 15-20 salon berendezés.
Uri szobák és vendég-szobák mindennemű styl- és minőségben állandóan raktáron vannak.

Száraz anyagból, kitűnő iparosok által készített mahagoni-, palisander-, köris-, cseresznye-, dió-, tölgy és szillfa
BUTORAIM

legyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, jó ízléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkelt- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok. **Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések.** Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen s ízlésesen készülnek.

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot a legjutányosabb árák mellett nyújtok, tisztelettel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy b. rendeléseivel hozzám fordulni sziveskedjék.

VAJDA J.
butorkereskedő.

Mielőtt
személy-, jelző- v. építési
KÖLCSÖN
írást intézkednék,
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX., Lónyai-utca 7.
Telefon-Interurbán
46-31.

Meghívás

Önsegélyző Pénztáregylet Szakolczán m. sz.
rendes közgyűlésére,

mely 1909. évi február hó 28-án dél-
után 4 órakor a városházán fog
megtartatni.

Tárgyak:

1. Ezen közgyűlés jegyzőkönyvének hite-
lesítésére 3 tagtárs kijelölése.
2. Az igazgató választmány jelentése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése, a mér-
leg megállapítása, a nyereség felosztása és
a felmentvény megadása.
4. A szövetkezet időtartamának további
tiz évre való meghosszabbítása.
5. Az igazgató választmány, a felügyelő-
bizottság és a tisztviselők választása.
6. Netáni indítványok, melyek azonban
egy nappal a közgyűlés előtt 6 tagtárs alá-
írásával ellátva írásban az elnökhöz benyuj-
tandók.

A zárszámadás és a jelentés a tagok és
betétek számáról a szövetkezet helyiségében
kifüggesztettek és mindenki által megtekint-
hetők.

Szakolczán, 1909. február hó 8-án.

Dr. Okányik Lajos,
elnök.

39. 1-1.

Szőlőoltvány, amerikai és hazai vessző- eladási hirdmény.

A nagyméltóságú Földművelésügyi Minisztérium
60900/1896. számú szokványrendelete szerint válo-
gatott első osztályú sima és gyökeres

Ripária-Portalis, Rupestris- Monticola és Vitis-Solonis

amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyokra
nemesített, fenti rendeletnek mindenben megfelelő
a legkiválóbb bor és esemege fajú

gyökeres fás és zöldoltványok
ügyszintén hazai sima és gyökeres vessző-
szők kerülnek nálunk ezen évben nagymeny-
141. 18-26. nyiségben eladásra.

Badacsonyvidéki Szőlő-
telep kezelősége
Tapolca (a Balaton mellett).

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

2. 7-52.

Ajánlja jól berendezett legfino-
mabb bel- és külföldi szövetek-
ből álló raktárát. — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát,
ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltőket, reverendákat, címá-
dákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Hímző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit



163. 10-10.

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól —
acél alkatrészekből állanak az utolsó csavarig.

Erős anyagok feldolgozására, mint ipari gépek első helyen állanak.
Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok.

Árjegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel

Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 40-52.

Ezen jelzéssel ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-

gépek árusítatnak.



Ezen jelzéssel ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-

gépek árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánltatnak. Miután mi gépünket sohasem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

1. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.